

14.09.2015

Ryj/3

§ 866

Hakemus Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Kallahdenharjun luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelman vahvistamiseksi vuosiksi 2014-2023

HEL 2013-009169 T 11 01 04

Päätös

Kaupunginhallitus päätti hyväksyä Kallahdenharjun luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelman vuosiksi 2014-2023 ja esitti Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, että se vahvistaa alueen hoito- ja käyttösuunnitelman 2014-2023 liitteenä olevan hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisesti.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Tiia Sten, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 64316
tiia.sten(a)hel.fi

Liitteet

1 Kallahdenharjun luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelma
2014-2023

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kallahdenharjun luonnonsuojelun alue

Vuosaassa sijaitseva Kallahdenniemi kuuluu valtakunnalliseen harjajensuojeluohjelmaan, joka on vahvistettu vuonna 1984.

Lisäksi Natura 2000 –verkostoon eli koko Euroopan unionin kattavaan luonnonsuojeluverkostoon kuuluu Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet –niminen kokonaisuus, jonka pinta-ala on yhteensä 251 hehtaaria. Se koostuu seuraavista osa-alueista: Kallahden rantaniityn luonnonsuojelualue (5,5 ha), Kallahdenharjun luonnonsuojelualue (3,7 ha) sekä Kallahdenniemeä ympäröivä vesialue (242 ha). Natura 2000 –verkoston tavoitteena on suojella luontodirektiivissä määritellyjä luontotyyppisiä ja lajien elinympäristöjä sekä lintudirektiivin mukaisia linnuston kannalta arvokkaita alueita.

Vuonna 1973 perustettu Kallahdenharjun luonnonsuojelualue sijaitsee Kallahdenniemen tyvellä. Suojelualue kattaa jyrkkäpiirteisen männikköisen harjun, jonka molemmilla puolilla on merta. Kallahdenniemi on suosittu ulkoilualue, jonka käyttö on huomattavasti lisääntynyt Vuosaaren uusien asuinalueiden rakentamisen myötä. Kulku Kallahdenniemelle tapahtuu Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen läpi johtavaa tietä ja polkuja pitkin.

Kallahdenharju on osa Hyvinkäältä Suomenlahteen ulottuvaa harjajaksoa. Harju on syntynyt sulavan jäätikön reunalla noin 13 000 vuotta sitten, kun sulamisvesien muodostama joki kuljetti maa-ainesta jäätikön raihoon tai tunneliin. Suojelualueeseen kuuluva harjulaakso muodostaa kapean pohjois-etelä- suuntaisen kannaksen mantereeseen ja Kallahdenniemen väliin. Kannaksen leveys on noin 90 metriä. Korkeimmat kohdat sijaitsevat yhdeksän metriä merenpinnan yläpuolella. Kallahdenharju on melko jyrkkärinteinen. Jyrkkäpiirteisyys korostuu itärannalla, jota on aiemmin käytetty hiekanottoon. Koko harjun itäranta on hiekkarantaa.

Luonnonsuojelualue on vanhaa harjumännikköä, joka on suurimmaksi osaksi kuivahkoa puolukkatyyppin kangasmetsää. Pohjoisosa ja kaakkoisin kulma ovat tuoretta kangasmetsää. Itäranta on lähes kasvitonta hiekkarantaa. Länsirannalla on kapea rantatasanne, jossa on matalakasvisia niitylaikkuja sekä hiekkaisia ja soraisia kohtia. Tasannetta reunustaa kapea, tervaleppiä kasvava rantavyöhyke.

Kallahden niitty-, harju- ja vesialueen Natura-tietolomakkeen mukaan alueelta tavataan viittä luontodirektiivin luontotyyppiä, joista merenrantaniityt on priorisoitu eli ensisijaisesti suojeltava luontotyyppi.

Hoito- ja käyttösuunnitelma

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen perustamisen tärkein tavoite oli harjuluonnon suojelu. Harjuluontoon kuuluvat sekä harjun pinnanmuodot, maaperä sekä harjukasvillisuus.

Kallahdenharjulla tarvitaan hoitotoimia, jotka estävät maaston kulumista, korjaavat kulumisen aiheuttamia vaurioita ja auttavat harjumännikön uudistumista. Kulumisen kannalta ongelmallista on se, että ihmiset eivät pysy merkityillä reiteillä. Etenkin portaissa ja jyrkissä rinteissä ihmiset ja koirat kulkevat usein portaiden tai polkujen vieressä, mikä kuluttaa maastoa. Rantoja pitkin liikutaan myös paljon, sillä harjun puuttomat hiekka- ja somerikkorannat tarjoavat helpon kulkureitin silloin kun merenpinta ei ole korkealla.

Ainoa välittömästi vaikuttava keino kulumisen ehkäisemiseksi olisi liikkumisen ohjaaminen pelkästään nykyiselle maantielle ja sen vieressä olevalle pyörä- ja kävelytielle. Koska alueella ei tavata uhanalaisia lajeja tai ensisijaisesti suojeltavia luontotyyppisiä, alueen sulkeminen kaikelta liikkumiselta ei ole perusteltua. Alueen suojeleminen saataneen järjestettyä suosituksin ja reittejä ylläpitämällä.

Kallahdenharju on maisemaltaan kaunis. Luonnonsuojelualueen pohjoispäähän ja eteläosaan nousseen tiheän pienpuuston harventaminen on suotava toimenpide. Kovan kulutuksen alaisena pienellä kannaksella kasvava männikkö ei todennäköisesti pysty uudistumaan luontaisesti ilman metsänhoitotoimia. Tähän viittaa se, että harjulta puuttuu kokonaan välipuusto. Paikalla kasvaa vain kookkaita ylismäntyjä ja nuoria, muutaman metrin korkuisia mäntyjä ja pihlajia. Nuorien mäntyjen kasvuedellytyksiä voidaan parantaa pienpuustoa harventamalla ja poistamalla yksittäisiä ylismäntyjä. Puuston uudistamisessa tulee edetä hyvin varovasti niin, että alueen maisemallinen ja suojellinen arvo eivät kärsi.

Toimenpiteiden vaikutukset

Hoito- ja käyttösuunnitelman tärkeimpinä tavoitteina on palauttaa luonnonsuojelualueen alkuperäinen merkitys. Luonnonsuojelualueella liikkuminen ohjataan merkityille reiteille käyttämällä uusia kulkua ohjaavia rakenteita, kunnostamalla vanhoja rakenteita sekä tehostamalla opastusta ja tiedottamista. Suojelualueen kaakkoisosaan esitetään uutta polkureittiä, joka yhdistää harjun itärannan reitin Heposaareen tulevaan ulkoilureittiin. Puuston käsittely keskittyy alispuuston harventamiseen niissä kohdissa, joissa nuori alispuusto on tiheää. Suunnitelmassa ei ehdoteta ylispuuston harvennuksia tai aukottamista.

Toimenpiteiden onnistumiseen vaikuttavat alueella ulkoilevien ihmisten määrä ja se, miten hyvin ihmiset noudattavat liikkumisrajoituksia. Ehdotetut hoitotoimenpiteet ja käytön ohjaamisen onnistuminen vähentävät luonnonsuojelualueen kulumista, vaikka alueella liikkuvien

14.09.2015

Ryj/3

ihmisten määrä kasvaisi. Vapaan liikkumisen merkittävä väheneminen mahdollistaa kuluneiden alueiden kasvillisuuden elpymisen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Tiia Sten, ympäristötarkastaja, puhelin: 310 64316
tiia.sten(a)hel.fi

Liitteet

1 Kallahdenharjun luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelma
2014-2023

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-
ja ympäristökeskus

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 09.12.2014 § 377

HEL 2013-009169 T 11 01 04

Esitys

Ympäristölautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että se hyväksyy Kallahdenharjun luonnonsuojelun hoito- ja käyttösuunnitelman 2014-2023 ja lähettää sen edelleen ELY-keskuksen vahvistettavaksi.

06.05.2014 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Tiia Sten, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 64316
tiia.sten(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 21.08.2014 § 131

HEL 2013-009169 T 11 01 04

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Päätös

Liikuntalautakunta päätti antaa ympäristölautakunnalle seuraavan lausunnon.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja kehittämissuunnitelma on kokonaisuutena hyvä ja perusteellinen sekä asiantuntevasti laadittu. Suunnitelmassa esitetyt toimenpiteet ovat perusteltuja, tarpeellisia ja oikein suunnattuja.

Tärkeimpiä toimia Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen osalta ovat Kallahdenniemen alueen kasvavan virkistyskäytön aiheuttaman kulkemisen kanavoiminen ja kulkemisesta aiheutuvien haittojen ja alueen liiallisen kulumisen estäminen; suojelupäätöksen vastainen alueen käytön ja sen haittavaikutusten estäminen sekä haitallisten vieraslajien torjunta suojelualueelta.

Suojelupäätöksen vastaisen käytön ehkäisemiseksi tulisi luonnonsuojelualueen rajojen merkintää maastoon parantaa. Tätä voidaan tehdä rakentamalla tarpeellisiin kohtiin lisää olemassa olevan tyyppisiä aitoja sekä parantamalla suojelualueen merkitsemistä. Hyvien ja selkeiden opas- ja infotaulujen sijoittaminen suojelualueen reunoille vähentäisi myös luvatonta käyttöä, koska kaikki Kallahdenniemen virkistysalueen käyttäjät eivät ole tietoisia suojelualueen käytön rajoituksista.

Aidoilla, reittien rakenteita parantamalla sekä kulkuesteitä ja muita kulkua ohjaavia rakenteita, sekä käytölle sallittujen reittien merkintää parantamalla saataisiin myös parannettua ja ohjattua alueen käyttäjien liikkumista halutuille ja sallituille reiteille. Opas- ja infotaulut parantaisivat myös alueella kulkemisen kanavoitumista rakennetuille reiteille.

Haitallisiin vieraslajeihin kuuluva kurturuusu on levinnyt laajasti koko Kallahdenniemen alueen rannoilla. Paikoitellen se on muodostanut jo melko kookkaitakin kasvustoja. tämän hiekkaisessa maaperässä ja merenrannoilla hyvin viihtyvän kasvin poistaminen luonnonsuojelualueelta ja sen leviämisen estäminen on kiireellisimpiä suunnitelmassa esitetyistä toimenpiteistä. Liikuntavirasto on hävittänyt Kallahdenharjun luonnonsuojelualueeseen rajoittuvan Ison Kallahden uimarannan alueelta useita kurturuusukasvustoja kaivamalla, toistuvilla leikkauksilla sekä kemiallisella torjunnalla vuosien 2012 - 2014 aikana.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

14.09.2015

Ryj/3

Lisätiedot

, puhelin
Hannu Airola, projektipäällikkö, puhelin: 310 87743

Yleisten töiden lautakunta 19.08.2014 § 294

HEL 2013-009169 T 11 01 04

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi ympäristölautakunnalle seuraavan lausunnon:

Yleisten töiden lautakunta toteaa, että hoito- ja käyttösuunnitelman sisältö vastaa suojelualueelle asetettuja tavoitteita ja siinä esitetyt toimenpide-ehdotukset ovat toteutuskelpoisia. Suunnitelmassa on selkeästi esitetty tarvittavat virkistyskäyttöä ohjaavat toimenpiteet herkästi kuluvan harjun luontoarvojen turvaamiseksi. Esitetyt luonnonhoidon työt ovat niin ikään perusteltuja harjuluonnon ja -maisemien säilyttämiseksi. Luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa on huomioitu hyvin rakennusviraston vasta valmistunut Kallahdenniemen hoito- ja kehittämissuunnitelma. Rakennusviraston edustajat ovat osallistuneet suunnitteluprosessiin.

Yleisten töiden lautakunta huomauttaa, että suunnitelmassa tulisi esittää kustannusarvio suunnitelman toteutustöille.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman v. 2014 - 2023 hyväksymistä edellä esitetyin pienin huomautuksin.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Tuuli Ylikotila, luontoasiantuntija, puhelin: 310 38540
tuuli.ylikotila(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 19.08.2014 § 242

HEL 2013-009169 T 11 01 04

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon ympäristölautakunnalle:

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

Vuosaaren Kallahdenniemen tyvellä sijaitseva 3,67 hehtaarin suuruinen Kallahdenharjun luonnonsuojelualue on osa Kallahden niitty-, harju- ja vesialueet -nimistä Natura 2000 -aluetta. Kallahdenharjun luonnonsuojelualue kattaa jyrkkäpiirteisen männikköisen harjun, jonka molemmilla puolilla on merta. Koko Kallahdenniemi kuuluu valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan ainoana kohteena Helsingissä.

Yleiskaava 2002:ssa harjuosuus on merkitty luonnonsuojelu- ja Natura -alueeksi. Vuonna 2013 voimaan tullessa Kallahdenniemen asemakaavassa nro 11970 alue on merkitty Natura 2000 -verkostoon kuuluvaksi luonnonsuojelualueeksi (SL-nat). Asemakaavassa luonnonsuojelualueelle on osoitettu likimääräinen jalankululle varattu ulkoilupolku molemmin puolin niemelle johtavaa katua sekä ajoyhteys Heposaarenniemeen.

Kallahdenniemi on suosittu ulkoilualue. Kulku Kallahdenniemelle tapahtuu Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen läpi johtavaa tietä ja polkuja pitkin. Suojelualueella on myös luontopolkureitti. Runsas ulkoilukäyttö on kuluttanut Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen kasvillisuutta ja aiheuttanut eroosiota rannan jyrkillä rinteillä. Harjuluonnolle ominainen maisema on umpeutumassa. Haitallisiin vieraslajeihin kuuluva kurturuus on levinnyt rannoille. Luonnonsuojelualueen länsirannan pohjoispuolella sijaitsevan suositun Ison Kallahden uimarannan käyttäjät levittäytyvät myös luonnonsuojelualueelle.

Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksessa esitetään hoitotoimia, jotka edistävät harjuluonnon suojelua, estävät maaston kulumista, korjaavat kulumisen aiheuttamia vaurioita ja auttavat harjumännikön uudistumista sekä harjualueelle ominaisen maiseman säilyttämistä. Esitetyt toimenpiteet koskevat pääosin reittien ylläpitoa, kunnostamista ja viitoitusta, pyöräilyn estämistä sallittujen pyöräilyreittien ulkopuolella, uimapaikkoina luvattomasti käytettyjen maastonkohtien aitaamista ja merkintää, kurturuuden hävittämistä sekä pienpuuston hoitoa ja näistä toimenpiteistä tiedottamista.

Kaupunkisuunnittelulautakunta toteaa, että Kallahdenharjun luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnoksessa vuosille 2014–2023 esitetyt toimenpiteet ovat Yleiskaava 2002:n ja voimassa olevan asemakaavan nro 11970 mukaisia.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

14.09.2015

Ryj/3

Lisätiedot

Mari Soini, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37479
mari.soini(a)hel.fi

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566